

POSITION PAPER

REGIONALE ONDERSTEUNINGS STRUCTUREN

Krachtige partner in de
transformatie naar wijk- en
populatiegericht werken

Onze route naar 2018...

Context en ontwikkelingen

De gezondheidszorg staat op z'n kop. We zien verschuivingen van centraal naar decentraal, van intramuraal naar extramuraal, van zorg in een medisch-specialistische setting naar zorg in een generalistische setting en van formele zorg naar informele hulp. Binnen deze transitie trekt de overheid zich steeds meer terug. De regierol ligt bij gemeenten en bij (private) partijen zoals de zorgverzekeraars, die samen met burgers en zorgaanbieders op zoek gaan naar een nieuwe invulling van gezondheidszorg. Zorg waarbij de gezondheid van patiënten en burgers centraal staat, die doelmatig is, kwalitatief goed en toegankelijk.

Het is zorg waar burgers in toenemende mate de regie over hun gezondheid gaan nemen.

Samen met deze transitie neemt ook de complexiteit van de vraagstukken toe. Dit betekent een sterk veranderende opgave voor zorgprofessionals, gemeenten/overheid en alle andere zorg- en welzijnsorganisaties. Partijen hebben elkaar nodig. Niet alleen binnen de eerste lijn, maar juist over de domeinen heen. Met een groot belang voor de inwoners, die in deze samenwerking centraal staan.

“Als je veranderingen wilt leiden, moet je zelf ook continu veranderen.”

De gezondheidszorg staat op zijn kop:

- Zorg, publieke gezondheid en welzijn moeten een verbinding aangaan: integreren, overhevelen (substitutie) en over domeinen heen werken.
- Gevraagd wordt een andere manier van (samen)werken. Zorgaanbieders en zorgprofessionals, maar ook gemeenten en verzekeraars zoeken naar hun nieuwe rol.
- Zorgaanbieders moeten zich nog meer dan voorheen rondom burgers en patiënten organiseren. Fysiek in wijken en virtueel via netwerken en nieuwe technologieën.
- Patiënten en inwoners krijgen een andere en grotere eigen verantwoordelijkheid als het gaat om hun gezondheid. Een maatschappelijke ontwikkeling waarbij burgers in toenemende mate de regie over hun eigen gezondheid nemen. Dit vraagt om een andere rol én nieuwe organisatievormen van zorgaanbieders.

De rol van de Regionale Ondersteunings Structuren (ROS'en) sluit aan bij deze ontwikkelingen en breidt uit richting grotere, complexere strategische vraagstukken, projecten en programma's. Tevens worden wij als netwerk vanwege onze positie, kennis, expertise en regionale verankering steeds meer bevraagd als sparringpartner voor het meedenken of opstellen van landelijk beleid.

Om onze kerntaak goed te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk dat we als ROS'en steeds een stap vooruit denken. Dat doen wij voor onze opdrachtgevers en uiteraard ook om onze eigen toegevoegde waarde te blijven leveren. Want als je de veranderingen wilt leiden, moet je zelf ook continu veranderen. Daarom hebben wij ROS'en een gezamenlijke aangescherpte koers uitgestippeld die wij graag met u delen.

Onze toegevoegde waarde

De turbulentie die nu bestaat in de gezondheidszorg is inherent aan de ingeslagen weg naar nieuwe manieren waarop zorg georganiseerd en aangeboden kan worden. De ervaring, specialisatie en schaalgrootte van de ROS'en passen 1-op-1 bij

de vraagstukken die nu spelen in de eerste lijn en tussen de nulde, eerste en tweede lijn.

De ROS is juist nu de partij voor de uitdagingen en kansen waar de gezondheidszorg voor staat.

De ROS'en hebben....

De juiste schaal

De ROS'en zijn regionaal georganiseerd en weten zo wat er speelt in de regio en wijken. Een organisatiegraad die aansluit bij de schaal waarop de veranderingen van de gezondheidszorg gerealiseerd moeten worden en waarop afspraken met lokale en regionale stakeholders worden gemaakt.

De juiste positie

De onafhankelijke positie van de ROS'en maakt het mogelijk om partijen echt met elkaar te verbinden; binnen en over domeinen heen. De vraagstukken waar we in de gezondheidszorg voor staan benaderen we lijnloos, partijloos, vanuit verschillende invalshoeken en zoveel mogelijk buiten bestaande kaders.

De juiste scope

De ROS'en hebben als geen ander de kennis en het overzicht over het totale zorgveld in hun regio, de initiatieven en ontwikkelingen. Deze scope zorgt voor doelmatige en effectieve dienstverlening: afgestemd op de vraagstukken en veranderopgaves die er spelen.

Deze kennis en expertise is op te schalen over de regiogrenzen heen en is uitermate relevant voor beleidsontwikkeling binnen de gezondheidszorg.

Het juiste netwerk

De ROS'en zijn verbonden met de verschillende domeinen (zorg en welzijn) in de eigen regio. Op landelijk niveau delen de ROS'en kennis en ervaring in het ROS-netwerk en met tal van andere organisaties. Onze positie en kennis zijn hierdoor een belangrijke toegevoegde waarde voor beleidsontwikkeling, -duiding en -vertaling.

Landelijke wijzigingen in beleid, wetgeving worden via de ROS'en geduid, betekenis gegeven en geïmplementeerd in een regionale context.

De juiste mensen

De adviseurs van de ROS'en denken vooruit, zijn bekwaam in procesbegeleiding, veranderkunde en het bouwen van samenwerkingsverbanden. Zij zijn ervaren in het begeleiden van transformaties, dagen partijen uit om buiten de eigen kaders met hen mee te denken, hebben inhoudelijke kennis en tonen visie en leiderschap. Ze praten niet alleen over hoe het zou moeten werken, ze zorgen dat het werkt en met de juiste partijen.

De juiste rol

Afgestemd op het vraagstuk zetten ROS'en zich in als: aanjager, regisseur, programmamanager, procesbegeleider, kennismanager en strategisch adviseur. Deze rollen maken wij waar door onze onafhankelijke positie in het werkveld.

De juiste aanpak

De ROS'en begeleiden veranderprocessen in de eerste lijn en tussen de nulde, eerste en tweede lijn. Daarnaast zijn ze als sparringpartner nauw betrokken bij veranderprocessen en beleidsvorming op (boven)regionaal en landelijk niveau.

Het juiste resultaat

De ROS'en zijn een krachtige partner in de transitie naar wijk- en populatiegericht werken. In een regionale samenwerking zorgen zij dat het werkt en kijken steeds een stap vooruit.

Onze ambitie

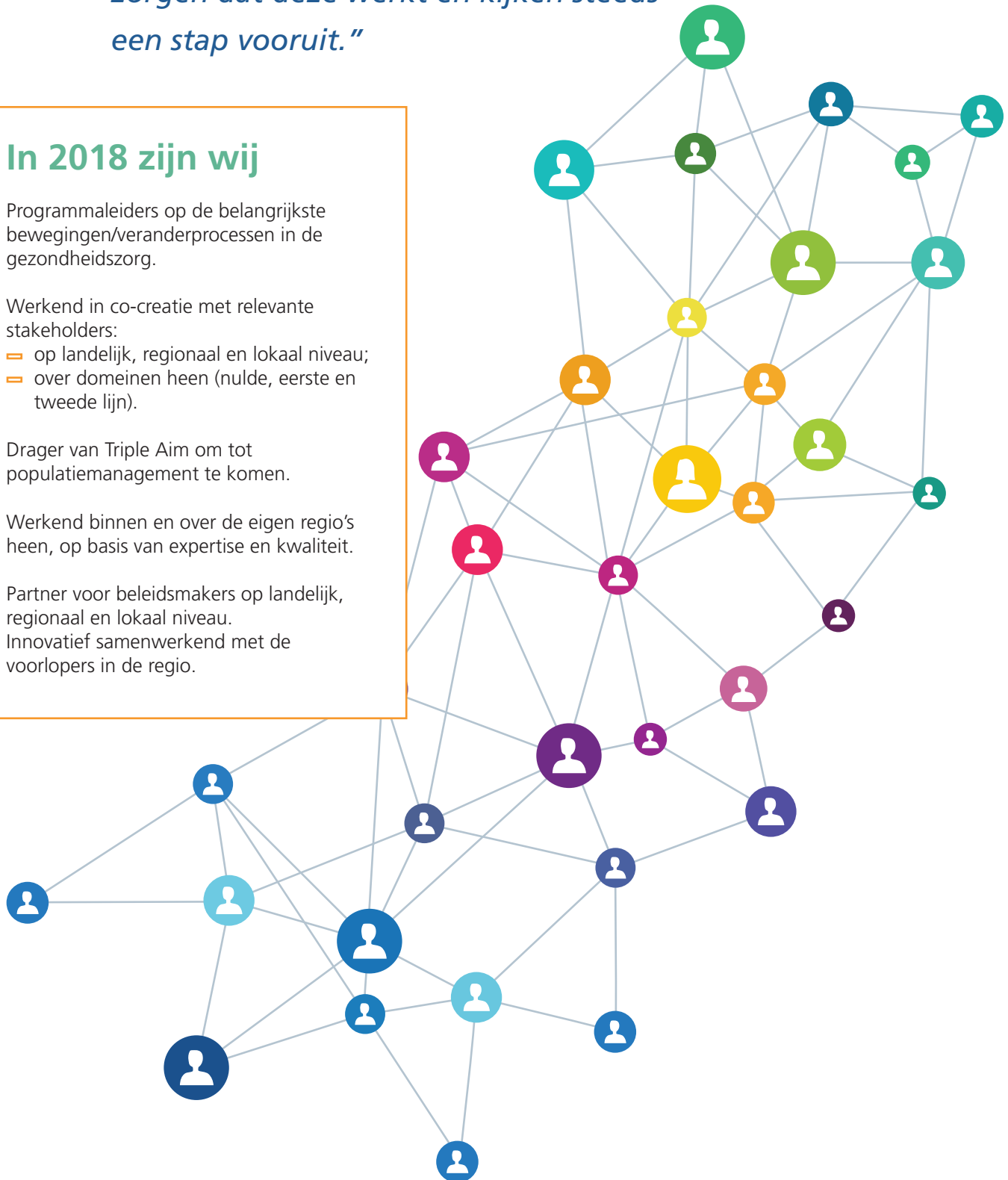
De ROS'en adviseren en begeleiden bij de veranderingen in de gezondheidszorg.

Voor zorgprofessionals, organisaties (waaronder kennis- en onderzoeksinstituten, zorgverzekeraars) en overheid (landelijk en lokaal) zijn de ROS'en een krachtige partner in de transformatie naar wijk- en populatiegericht werken.

“ROS'en realiseren regionale samenwerking, zorgen dat deze werkt en kijken steeds een stap vooruit.”

In 2018 zijn wij

- Programmaleiders op de belangrijkste bewegingen/veranderprocessen in de gezondheidszorg.
- Werkend in co-creatie met relevante stakeholders:
  - op landelijk, regionaal en lokaal niveau;
  - over domeinen heen (nulde, eerste en tweede lijn).
- Dragger van Triple Aim om tot populatiemanagement te komen.
- Werkend binnen en over de eigen regio's heen, op basis van expertise en kwaliteit.
- Partner voor beleidsmakers op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Innovatief samenwerkend met de voorlopers in de regio.

Onze uitgangspunten

Eerste lijn

Was onze opdracht van oorsprong 'samenwerking in de eerste lijn', nu bewegen we ons vanuit de eerstelijnszorg naar samenwerking tussen de verschillende domeinen binnen zorg en welzijn. Een maatschappelijke opdracht met als doel iedereen zinnige en zuinige zorg dichtbij huis te bieden. En altijd in relatie met inwoners en de sociale context.

Organisatiekracht

Alle trends en ontwikkelingen in en rond de (eerstelijns)gezondheidszorg zijn gericht op 'zorg in de buurt'. Zorg die tot doel heeft het bevorderen van de gezondheid, zelfredzaamheid en participatie van inwoners. Daarvoor is samenhang en samenwerking tussen professionals en andere domeinen nodig. Of het nu gaat om thema's als wijkgericht werken, ouderenzorg, jeugdzorg of samenwerking met de tweede lijn of het wijkteam, er is altijd een 'infrastructuur' nodig. Een goed functionerende infrastructuur maakt het mogelijk om nieuwe vormen van samenwerking te realiseren op weg naar "lijnloze zorg in de buurt voor de burger". Deze transformatie stelt bestaande organisaties voor veranderkundige uitdagingen en netwerkvorming/ontwikkeling. Maar ook zien we in toenemende mate het gebruik van e-health/ICT. Kennis van en inzicht in zorgvraag en zorgaanbod van nu en in de toekomst zijn hierbij onontbeerlijk.

Triple Aim

De Triple Aim benadering streeft drie doelen na: betere gezondheid, lagere kosten en hogere patiënttevredenheid. Door deze drie uitgangspunten breed in te zetten en te vertalen naar Nederlandse gezondheidszorg kan Triple Aim de paradigmashift veroorzaken die noodzakelijk is om de veranderende maatschappij vorm te geven. Een benadering die een stevig fundament biedt bij begeleidingstrajecten in het kader van populatiemanagement, waarbij de patiëntvraag/populatiebehoefte centraal staat bij het organiseren van gezondheidszorg.

Ervaren gezondheid

Zelfmanagement en zelfzorg zijn de komende jaren belangrijke pijlers. De ROS'en gaan hierbij uit van de definitie van Machteld Huber: gezondheid als vermogen om aan te passen en eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.

Een nieuwe kijk op gezondheidszorg

Als het om de definitie van gezondheid gaat sluiten wij als ROS'en aan bij de omschrijving van Machteld Huber:

"Het vermogen van mensen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven."

Dit concept geeft aan dat het functioneren, veerkracht en zelfregie van mensen centraal zouden moeten staan in de gezondheidszorg. Natuurlijk moet ziekte worden behandeld, maar er is ook aandacht nodig voor het versterken van veerkracht, zelfregie en health literacy – basis gezondheidsvaardigheden, bij gezonde mensen én bij zieken.

Ontstaan in een notendop

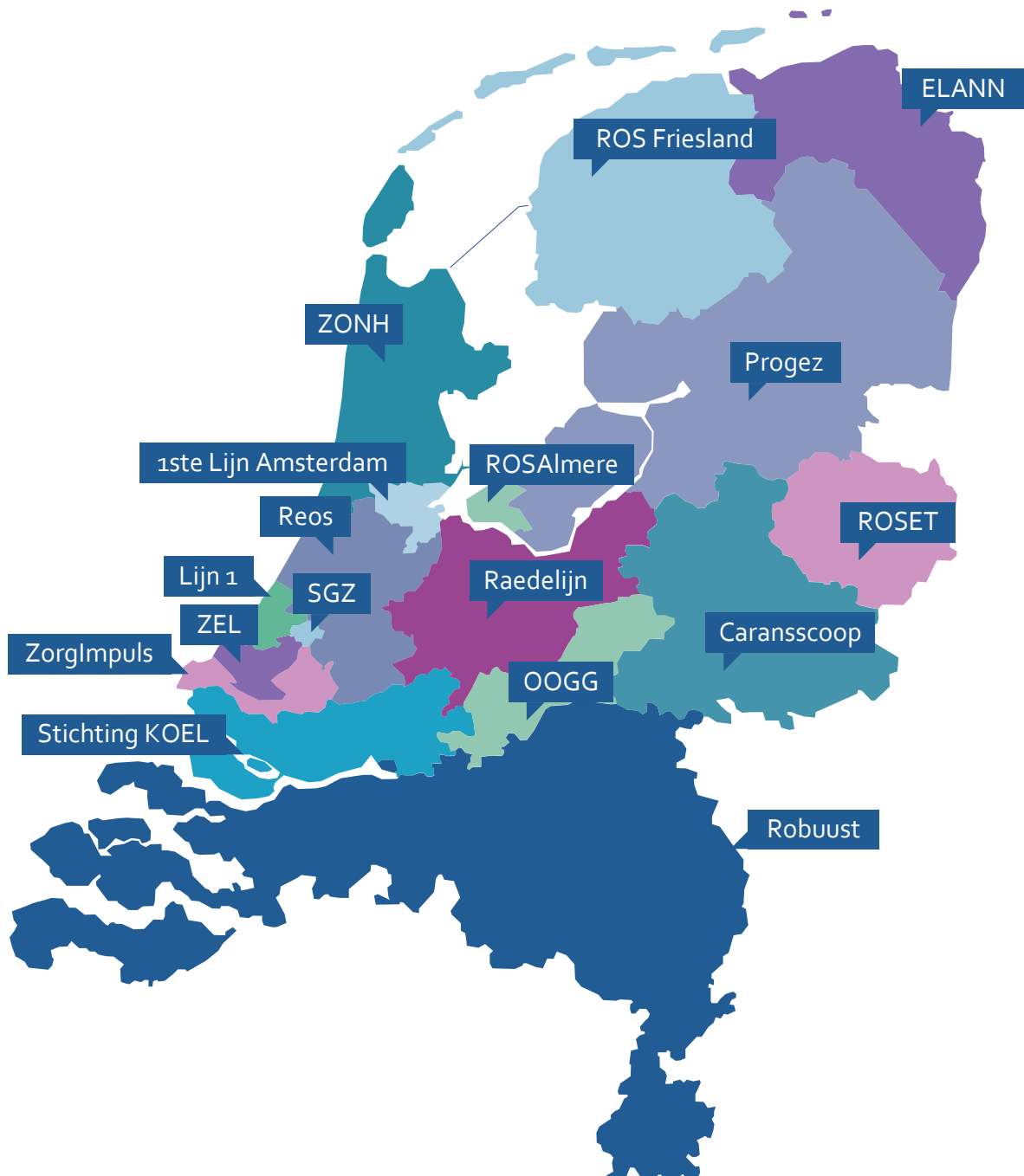
In 2005 is door het ministerie van VWS de oprichting van ROS'en mogelijk gemaakt om een duidelijker onderscheid aan te brengen tussen belangenbehartiging en ondersteuning. Hierbij kwam ook de 'multidisciplinaire samenwerking' centraal te staan.

Voor deze maatschappelijk opdracht ontvangen ROS'en financiering vanuit het beleidsregel 'regionale ondersteuning'. De ROS'en hebben hiermee regionaal de taak om vernieuwingen te

begeleiden, de eerstelijnszorg te versterken en innovatie te stimuleren.

Vanaf de start zijn de ROS'en bezig met verandering, vernieuwing en samenwerking. Proactief, doelgericht, bevlogen en bekwaam.

De zeventien ROS'en voelen zich thuis in de turbulentie van de gezondheidszorg en hebben zich verenigd in het landelijk ROS-netwerk voor nog meer uitwisseling en daadkracht.

Uitgave van het ROS-netwerk
januari 2016
www.ROS-netwerk.nl
info@ROS-netwerk.nl